

Cesta kríža

Krížová cesta na Peknú vyhlíadku

Starý Smokovec

Veľký piatok 14. 4. 2017

ÚVOD:

„Tak prišli na miesto, ktoré sa volá Golgota, čo v preklade znamená Lebka.“ Calvariae Locus alebo miesto lebky... z tohto latinského označenia pochádza ono známe slovo Kalvária – ako miesto pri Jeruzaleme, kde bol ukrižovaný Ježiš Kristus, ale tiež mnohé iné miesta, často vyvýšené, na ktorých sa nachádzajú maľované, alebo plastické zobrazenia Kristovho ukrižovania. Slovensko je posiate kalváriami, čo len dokazuje, že úcta k tajomstvu vykúpenia je v našej tradícii hlboko prítomná. Stojíme na začiatku najvyššie položenej kalvárie v strednej Európe. „Nie je to klasická krížová cesta, ale výtvarná výpoveď slovenských a poľských umelcov. Je vyjadrením vzťahu súčasného človeka k pašiovým udalostiam a osobnosti Ježiša Krista. Je vyjadrením skúsenosti s nesením kríža vo vlastnom živote, pochopením zmyslu utrpenia, obeti aj oslobodzujúcej nádeje, ktoré pozemský život očisťujú a povznášajú.“ (kurátorka projektu Anna Ondrušeková) Každé dobré umenie by malo spustiť lavínu vnemov a emócií u toho, kto umenie prijíma. O niečo podobné sa pokúsime aj dnes. Necháme prehovoriť umenie... lebo aj cez neho sa nás môže dotknúť Boh.

Zastavenie prvé – Ježiš je odsúdený na smrť – BRÁNA

K: Klaniame sa ti Kriste a dobrorečíme ti.

E: Lebo si svojím krížom vykúpil svet.

Čítanie z Evanjelia podľa Jána (Jn 10, 1 – 10):

„Veru, veru, hovorím vám: Kto nevchádza do ovčince bránou, ale prelieza inokade, je zlodej a zbojník. Kto vchádza bránou je pastier oviec. Tomu vrátnik otvára a ovce počúvajú jeho hlas. On volá svoje ovce po mene a vyvádza ich. Keď ich všetky vyženie, kráča pred nimi a ovce idú za ním, lebo poznajú jeho hlas. Za cudzím nepôjdu, ba ujdú od neho, lebo cudzí hlas nepoznajú.“ Ježiš im to povedal takto obrazne, ale oni nepochopili, čo im to chcel povedať. Preto im Ježiš znova vravel: „Veru, veru, hovorím vám: Ja som brána k ovciam: Všetci, čo prišli predo mnou, sú zlodeji a zbojníci, ale ovce ich nepočúvali. Ja som brána. Kto vojde cezo mňa, bude spasený; bude vchádzať i vychádzať a nájde pastvu. Zlodej prichádza, len aby kradol, zabíjal a ničil. Ja som prišiel, aby mali život a aby ho mali hojnejšie. Ja som dobrý pastier. Dobrý pastier položí svoj život za ovce.“

Naklonená brána a drevené laty... je ich mnoho, ale len jedna stojí pred bránou... tá, ktorá je určená vojsť cez bránu smrti a zachrániť nás, tá, ktorá je označená zlatým krížom... tá, ktorá symbolicky označuje Krista... tá vyvolená... určená naplniť svoje poslanie dať vlastný život, aby sme ho my mali hojnejšie. A tak pred drevenou bránou v tomto zobrazení stojí Ježiš, ktorý sám je brána. Pozýva nás vchádzať cez Neho, aby sme dosiahli spásu.

K: Ukrižovaný Ježišu, zmiluj sa nad nami!

E: Aj nad dušami v očistci!

Zastavenie druhé – Ježiš berie kríž na svoje plecia – POŠLI MŇA!

K: Klaniame sa ti Kriste a dobrorečíme ti.

E: Lebo si svojím krížom vykúpil svet.

Čítanie z knihy proroka Izaiáša (Iz 6, 6 – 13):

I priletel ku mne jeden zo serafínov, v ruke mal žeravý uhlík, čo kliešťami vzal z oltára, dotkol sa mi úst a povedal: "Hľa, toto sa dotklo tvojich perí, zmizla tvoja vina a tvoj hriech je odstránený!" Potom som počul hlas Pána, ktorý hovoril: "Koho mám poslať, kto nám pôjde?" I povedal som: "Hľa, tu som, pošli mňa!" Riekol: "Choď a povedz tomu ľudu: Čujteže, čujte, no nerozumejte, vid'ťeže, vid'ťe, no nepoznávajte! Sprav bezcitným srdce tohto ľudu, jeho uši zaťaž a oči mu zastre, aby očami nevidel a ušami nepočul, aby mu srdce nepochopilo a neobrátil sa a neuzdravil." I vravel som: "Dokedy, Pane?" Riekol: "Kým nespustnú mestá, nebudú bez občanov a domy bez ľudí, kým nebude zem vyplienená v púšť. Pán oddiali ľudí, takže bude veľká opustenosť v krajine. A ak v nej ostane ešte desiaty diel, bude znova ničený ako terebinta a dub, z ktorého pri stínaní ostane iba kmeň. Jeho kmeň je svätým semenom."

Kto pôjde? Prorok Izaiáš sa ponúkol... no nevyvolal svojimi kázňami obrátenie u ľudu, ale úplnú zatvrdnutosť... podobne ako v dobe Ježiša boli zatvrdnutí a zaslepení Židia. Hľadíme dohora, ale nevidíme... nevidíme, že niekto dvíha ruku, akoby sa hlásil a hovoril: „Pošli mňa!“ Pre zatvrdnutosť nášho srdca sa prekvitajúci strom môže zmeniť na poobtínaný kmeň... No ako píše Izaiáš, tento napohľad mŕtvy kmeň je svätým semenom. Ukrýva nový počiatok... Ježiš sa doslova stáva krížom. Z bieleho veľkého poobtínaného kmeňa kríža totiž jasne a plasticky vystupuje Kristova tvár... Boh dáva utrpeniu svoju tvár, dáva mu meno. Sám sa stáva krížom, aby naše hriechy zbeleli...

K: Ukrižovaný Ježišu, zmiluj sa nad nami!

E: Aj nad dušami v očistci!

Zastavenie tretie - Ježiš padá prvý raz pod krížom – CHYBA?

K: Klaniame sa ti Kriste a dobrorečíme ti.

E: Lebo si svojím krížom vykúpil svet.

Čítanie z prvého listu svätého apoštola Pavla Korintčanom (1 Kor 1, 25 – 29):

Lebo čo je u Boha bláznivé, je múdrejšie ako ľudia, a čo je u Boha slabé, je silnejšie ako ľudia. Len sa pozrite na svoje povolanie, bratia, že tu niet veľa múdrych podľa tela ani veľa mocných ani veľa urodzených, ale čo je svetu bláznivé, to si vyvolil Boh, aby zahanbil múdrych, a čo je svetu slabé, vyvolil si Boh, aby zahanbil silných; čo je svetu neurodzené a čím pohŕda, to si vyvolil Boh, ba aj to, čoho niet, aby zmaril to, čo je, aby sa pred Bohom nik nevystatoval.

Masívny drevený kríž padá k zemi, ale akosi sa nezmesť do požadovaného rozmeru... pretŕča zo svojho rámu... Často chceme všetko presne popísať, vysvetliť, odargumentovať... mať všetko presne v nalinajkovanom rozmere... a to môže byť dôvod našich pádov... kríž často nevieme vysvetliť... stále bude akoby vytrčať a narúšať akúkoľvek pravidelnosť, či predvídateľnosť...

K: Ukrižovaný Ježišu, zmiluj sa nad nami!

E: Aj nad dušami v očistci!

Zastavenie štvrté – Ježiš sa stretá so svojou matkou – LIEVIK

K: Klaniame sa ti Kriste a dobrorečíme ti.

E: Lebo si svojim krížom vykúpil svet.

Čítanie z Evanjelia podľa Lukáša (Lk 2, 25 – 35):

V Jeruzaleme žil vtedy muž menom Simeon, človek spravodlivý a nábožný, ktorý očakával potechu Izraela, a Duch Svätý bol na ňom. Jemu Duch Svätý vyjavil, že neumrie, kým neuvidí Pánovho Mesiáša. Z vnuknutia Ducha prišiel do chrámu. A keď rodičia prinášali dieťa Ježiša, aby splnili, čo o ňom predpisoval zákon, vzal ho aj on do svojho náručia a velebil Boha slovami: "Teraz prepustiš, Pane, svojho služobníka v pokoji podľa svojho slova, lebo moje oči uvideli tvoju spásu, ktorú si pripravil pred tvárou všetkých národov: svetlo na osvetlenie pohanov a slávu Izraela, tvojho ľudu." Jeho otec a matka divili sa tomu, čo sa o ňom hovorilo. Simeon ich požehnal a Márii, jeho matke, povedal: "On je ustanovený na pád a na povstanie pre mnohých v Izraeli a na znamenie, ktorému budú odporovať, - a tvoju vlastnú dušu prenikne meč -, aby vyšlo najavo zmýšľanie mnohých srdc."

Prasknutý kmeň stromu, ako po údere blesku, expresívne obnažené vnútro Ježišovej matky Márie,... „Tvoju dušu prenikne meč“... srdce je zrazu ako z kameňa, od bolesti nevládze biť, ťaživá bolesť... no napriek tomu všetkému má matka vo svojom vnútri modrú... ako odraz neba... ako odraz viery aj napriek ukrutnému utrpeniu... je podobná lieviku, cez ktorý vteká Nebo na náš svet...

K: Ukrižovaný Ježišu, zmiluj sa nad nami!

E: Aj nad dušami v očistci!

Zastavenie piate – Šimon Cyrenejský pomáha Ježišovi niesť kríž – RUKY

K: Klaniame sa ti Kriste a dobrorečíme ti.

E: Lebo si svojim krížom vykúpil svet.

Čítanie z Evanjelia podľa Matúša (Mt 10, 37 – 42):

Kto miluje otca alebo matku viac ako mňa, nie je ma hoden. A kto miluje syna alebo dcéru viac ako mňa, nie je ma hoden. Kto neberie svoj kríž a nenasleduje ma, nie je ma hoden. Kto nájde svoj život, stratí ho, a kto stratí svoj život pre mňa, nájde ho. Kto vás prijíma, mňa prijíma. A kto prijíma mňa, prijíma toho, ktorý ma poslal. Kto prijme proroka ako proroka, dostane odmenu proroka. Kto prijme spravodlivého ako spravodlivého, dostane odmenu spravodlivého. A kto by dal piť jednému z týchto maličkých čo len za pohár studenej vody ako učeníkovi, veru, hovorím vám: Nepríde o svoju odmenu."

Kríž je veľký a ťažký... tlačí Ježiša k zemi ako balvan vsadený do jeho stredu, ako skala ktorá nás ťahá do prachu zeme... no je tu Šimon, sú tu jeho silné ruky, ktoré dvíhajú kríž z oboch strán a stávajú sa akoby jeho podpornou súčasťou... a Ježiš prijíma pomoc, nehrá sa na hrdinu, čím robí Šimonov skutok skutočne veľkým, ako tie veľké ruky... Nie vždy sa od nás žiada, aby naše ruky dvíhali ťažký kríž... niekedy stačí podať len ten pohár vody...

K: Ukrižovaný Ježišu, zmiluj sa nad nami!

E: Aj nad dušami v očistci!

Zastavenie šieste – Veronika podáva Ježišovi ručník – HÁDANKA

K: Klaniame sa ti Kriste a dobrorečíme ti.

E: Lebo si svojím krížom vykúpil svet.

Čítanie z Druhej knihy kroník (2 Krn 9, 1 – 7):

Keď kráľovná Sáby počula o Šalamúnovom chýre, prišla Šalamúna skúšať hádankami do Jeruzalema s veľmi veľkým sprievodom a ľavami, ktoré niesli voňavky, množstvo zlata a drahokamy. Prišla k Šalamúnovi a povedala mu všetko, čo mala na srdci. A Šalamún jej dal odpoveď na všetky otázky; pred Šalamúnom nebolo nič také skryté, aby jej nebol odpovedal. Keď kráľovná Sáby videla Šalamúnovu múdrosť a dom, ktorý postavil, jedlá na jeho stole, kreslá jeho úradníkov, vysluhovanie jeho sluhov a ich šatstvo, jeho čašníkov a ich šatstvo, jeho celopaly, ktoré obetoval v Pánovom dome, bola celkom bez seba a povedala kráľovi: "Pravdivá bola reč, ktorú som vo svojej krajine počula o tebe a o tvojej múdrosti. Neverila som tým rečiam, kým som neprišla a nepresvedčila som sa na vlastné oči. Veru mi nepovedali ani polovicu o tvojej veľkej múdrosti; prevyšuješ chýr, ktorý som počula.

Dva bizarné stĺpy prepojené dreveným hranolom... ako veľká hádanka, ako veľký hlavolam, kde treba nájsť kľúč do zámku alebo správny otvor... stretnutie odhodlanej Veroniky a skrvaveného Ježiša je ako most... Veronika nepotrebuje slová, ale vie presne ako vytvoriť akýsi tunel lásky, vie presne ako rozlúštiť hlavolam... jej múdrosťou je láska... miluje... odvážne vystupuje z davu a nenápadne pomáha... nachádza správne miesto a nadväzuje spojenie... prináša riešenie hádanky aj nám... nebať sa vykročiť a milovať...

K: Ukrižovaný Ježišu, zmiluj sa nad nami!

E: Aj nad dušami v očistci!

Zastavenie siedme - Ježiš padá druhý raz pod krížom – KLAM

K: Klaniame sa ti Kriste a dobrorečíme ti.

E: Lebo si svojím krížom vykúpil svet.

Čítanie z knihy proroka Izaiáša (Iz 53, 1 – 5):

Kto by uveril, čo sme počuli, a komu sa zjavilo Pánovo rameno? Veď vzišiel pred ním sťa ratolietka a ako koreň z vyschnutej zeme. Nemá podoby ani krásy, aby sme hľadeli na neho, a nemá výzoru, aby sme po ňom túžili. Opovrhnutý a posledný z ľudí, muž bolesti, ktorý poznal utrpenie, pred akým si zakrývajú tvár, opovrhnutý, a preto sme si ho nevážili. Vskutku on niesol naše choroby a našimi bôľmi sa on obťažil, no my sme ho pokladali za zbitého, strestaného Bohom a pokoreného. On však bol prebodnutý pre naše hriechy, strýznený pre naše neprávosti, na ňom je trest pre naše blaho a jeho ranami sme uzdravení.

Už len samotný pohľad na nadrozmerný kríž vyvoláva hrôzu a pocit bezmocnosti... a kríž je pritom hladký a v lúčoch slnka sa leskne... obrovská trňová koruna z diaľky tiež pôsobí elegantne ako krásny veniec, až pri podrobnom skúmaní sa popicháme na ostnatých drôtoch... ako často robíme z kríža len okrasný artefakt... ako často vyprázdňujeme spasiteľskú obeť a hádzeme tak Krista na zem... kríže sú všade okolo nás, ale zabudli sme na nich vidieť Ježiša... A On nemá podoby ani krásy, aby sme hľadeli na neho, a nemá výzoru, aby sme po ňom túžili. Opovrhnutý a posledný z ľudí, muž bolesti, ktorý poznal utrpenie, pred akým si zakrývajú tvár, opovrhnutý, a preto sme si ho nevážili. Vskutku on niesol naše choroby a našimi bôľmi sa on obťažil, no my sme ho pokladali za zbitého, strestaného Bohom a pokoreného. On však bol prebodnutý pre naše hriechy, strýznený pre naše neprávosti, na ňom je trest pre naše blaho a jeho ranami sme uzdravení.

K: Ukrižovaný Ježišu, zmiluj sa nad nami!

E: Aj nad dušami v očistci!

Zastavenie ôsme - Ježiš napomína plačúce ženy – RUMOVISKO

K: Klaniame sa ti Kriste a dobrorečíme ti.

E: Lebo si svojím krížom vykúpil svet.

Čítanie z Evanjelia podľa Matúša (Mt 7, 24 – 27):

A tak každý, kto počúva tieto moje slová a uskutočňuje ich, podobá sa múdremu mužovi, ktorý si postavil dom na skale. Spustil sa dážď, privalili sa vody, strhla sa víchrica a oborili sa na ten dom, ale dom sa nezrútil, lebo mal základy na skale. A každý, kto tieto moje slová počúva, ale ich neuskutočňuje, podobá sa hlúpemu mužovi, ktorý si postavil dom na piesku. Spustil sa dážď, privalili sa vody, strhla sa víchrica, oborili sa na ten dom a dom sa zrútil; zostalo z neho veľké rumovisko.

Zrejme najbizarnejšie výtvarné riešenie spomedzi všetkých zastavení tejto krížovej cesty... žiadna figúra, žiadne ženy, žiaden známy symbol, len kopa drevených dosák a fúra kamenia... možno práve to je presný obraz našich životov, kde nič nedrží pokope... kde neostal kameň na kameni... ako dom postavený na piesku, ako trasovisko, rumovisko... neplačte nado mnou, ale sami nad sebou, nad popadanými trámami vašich striech, nad rozpadnutými základmi vašich stavieb...

K: Ukrižovaný Ježišu, zmiluj sa nad nami!

E: Aj nad dušami v očistci!

Zastavenie deviate - Ježiš padá tretí raz pod krížom – VZOR A OBRAZ

K: Klaniame sa ti Kriste a dobrorečíme ti.

E: Lebo si svojím krížom vykúpil svet.

Čítanie z listu Hebrejom (Hebr 1, 1 – 6):

Mnoho ráz a rozličným spôsobom hovoril kedysi Boh otcom skrze prorokov. V týchto posledných dňoch prehovoril k nám v Synovi, ktorého ustanovil za dediča všetkého a skrze ktorého stvoril aj svet. On je odblesk jeho slávy a obraz jeho podstaty a udržuje všetko svojím mocným slovom. Preto keď vykonal očistenie od hriechov, zasadol po pravici velebnosti na výsostiach; a stal sa o toľko vyšším od anjelov, o koľko vznešenejšie meno zdedil než oni. Veď kedy komu z anjelov povedal: "Ty si môj syn, ja som ťa dnes splodil" a opäť: "Ja budem jeho otcom a on bude mojim synom"? A znova, keď uvádza prvorođeného na svet, hovorí: "Nech sa mu klaňajú všetci Boží anjeli."

Prvýkrát sa nám v dreve objavujú historizujúce ľudové motívy... božské srdce, trňová koruna... kríž má pod sebou akoby negatív... odtlačok vzniknutý po páde na zem... VZOR A OBRAZ. Tam kde má pôvodný kríž vyryté trnie, má jeho spodný odtlačok vyrezané drobné kvietky... pád na zem je isto bolestný, no bolesť v sebe ukrýva nový život... zo zeme vyrastá kvet nádeje, že toto nie je koniec... Odblesk jeho slávy a obraz Božej podstaty... Boh padá do prachu zeme, aby sa pozemský vzor zmenil na nebeský obraz.

K: Ukrižovaný Ježišu, zmiluj sa nad nami!

E: Aj nad dušami v očistci!

Zastavenie desiate – Ježišovi zvliekajú šaty – ALFA A OMEGA

K: Klaniame sa ti Kriste a dobrorečíme ti.

E: Lebo si svojim krížom vykúpil svet.

Čítanie z knihy Zjavenia sv. apoštola Jána (Zjv 22, 1 – 5.10 - 13):

Potom mi (anjel) ukázal rieku vody života, čistú ako krištál, vytekajúcu od Božieho a Baránkovho trónu. Uprostred jeho námestia, z oboch strán rieky, je strom života ktorý prináša dvanásť ráz ovocie: každý mesiac dáva svoje ovocie a lístie stromu je na uzdravenie národov. Už nikdy nebude nič prekliate. V ňom bude trón Boha a Baránka a jeho služobníci mu budú slúžiť; budú hľadiť na jeho tvár a na čele budú mať jeho meno. Noci už nebude a nebudú potrebovať svetlo lampy ani svetlo slnka, lebo im bude žiariť Pán, Boh, a budú kraľovať na veky vekov.

Potom mi povedal: "Nezapečatuj prorocké slová tejto knihy, lebo čas je blízko! Kto škodí, nech škodí ďalej, kto je špinavý, nech sa špiní ďalej, spravodlivý nech ďalej koná spravodlivo a svätý nech sa ďalej posväčuje. Hľa, prídem čoskoro a moja odplata so mnou; odmením každého podľa jeho skutkov. Ja som Alfa a Omega, Prvý a Posledný, Počiatok a Koniec.

Ja som Alfa a Omega, Prvý a Posledný, Počiatok a Koniec. Na križovatke dejín, na kríži padnutom na zemi stojí veľký objekt, pripomínajúci do seba vnorené písmená gréckej abecedy – alfa a omega. Na počiatku bolo slovo a na konci vekov ostane iba toto Slovo. A tento počiatok a koniec v ľudskom tele, toto Slovo s veľkým S je obnažené na kríži, aby dalo koncu nový počiatok... aby z neho navždy vytekala očisťujúca voda. Do všetkej nečistoty nášho sveta prichádza obnažený Ježiš ako Počiatok a Koniec, aby očistil a presvietil hriech a špinu noci.

K: Ukrižovaný Ježišu, zmiluj sa nad nami!

E: Aj nad dušami v očistci!

Zastavenie jedenáste – Ježiša pribíjajú na kríž – VÝKRIK

K: Klaniame sa ti Kriste a dobrorečíme ti.

E: Lebo si svojim krížom vykúpil svet.

Čítanie z knihy Žalmov (Ž 22, 2.3 – 9.15 - 20):

Bože môj, Bože môj, prečo si ma opustil? Bože môj, volám vo dne, a nečuješ; volám v noci, a nenachádzam pokoja. A predsa ty si svätý, ty tróniš na chválach Izraela. V teba dúfali naši otcovia; dúfali a vyslobodil si ich. Ku tebe volali a boli spasení, v teba dúfali a zahanbení neboli. No ja som červ, a nie človek, ľudom som na posmech a davu na opovrhnutie. Vysmievajú sa mi všetci, čo ma vidia, vykrúcajú ústa a potriasajú hlavou. "Úfal v Pána, nech ho vyslobodí, nech ho zachráni, ako ho má rád." Rozlievam sa sťa voda a uvoľňujú sa vo mne všetky kĺby. Srdce mi mäkne ako vosk a topí sa mi v útrobach. Podnebie mi vysychá ako črepiny a jazyk sa mi lepí k hrtanu. Do prachu smrti ma odvádzaš. Obkľučuje ma svorka psov, obstupuje ma tlupa zlosynov. Prebodli mi ruky a nohy, môžem si spočítať všetky svoje kosti. Lež oni si ma premeriavajú a skúmajú; delia si moje šaty a o môj odev hádžu lós. Ale ty, Pane, nevzdáľuj sa odo mňa, ty, moja sila, ponáhľaj sa mi na pomoc.

Drevený samorast v podobe korpusu akoby kričal do neba ono Bože môj, Bože môj, prečo si ma opustil... Ježiš na kríži nielen citoval 22. Žalm, ale skutočne prežíval najväčšiu bolesť svojej cesty, opustenosť od Otca... A gigantické naddimenzované zhrdzavené kovové klíny prebodávajúce Kristove ruky a nohy sú našim výkrikom, alebo skôr ohlučujúcim tichom našich hriechov, ktoré za zabodávajú do Kristovho tela...

K: Ukrižovaný Ježišu, zmiluj sa nad nami!

E: Aj nad dušami v očistci!

Zastavenie dvanáste – Pán Ježiš na kríži zomiera – AJ ZA MŇA

K: Klaniame sa ti Kriste a dobrorečíme ti.

E: Lebo si svojim krížom vykúpil svet.

Čítanie z Evanjelia podľa Jána (*Jn 1, 1 – 5.9 - 14*):

Na počiatku bolo Slovo a Slovo bolo u Boha a to Slovo bolo Boh. Ono bolo na počiatku u Boha. Všetko povstalo skrze neho a bez neho nepovstalo nič z toho, čo povstalo. V ňom bol život a život bol svetlom ľudí. A svetlo vo tmách svieti, a tmy ho neprijali. Pravé svetlo, ktoré osvecuje každého človeka, prišlo na svet. Bol na svete a svet povstal skrze neho, a svet ho nepoznal. Prišiel do svojho vlastného, a vlastní ho neprijali. Ale tým, ktorí ho prijali, dal moc stať sa Božími deťmi: tým, čo uverili v jeho meno, čo sa nenarodili ani z krvi ani z vôle tela ani z vôle muža, ale z Boha. A Slovo sa telom stalo a prebývalo medzi nami. A my sme uvideli jeho slávu, slávu, akú má od Otca jednorodný Syn, plný milosti a pravdy.

Slovo sa stalo telom... na kríži nachádzame kruhy a trojuholníky - znaky pripomínajúce symboly starého písma hlaholiky... kríž k nám hovorí... aj za teba som umrel, aj za teba... množstvo rúk a nôh... jedna obeta za mnohých... a my Krista stále križujeme... a tak pribúdajú stále nové a nové prebodnuté ruky a nohy...

K: Ukrižovaný Ježišu, zmiluj sa nad nami!

E: Aj nad dušami v očistci!

Zastavenie trináste – Ježiša skladajú z kríža – V NÁRUČÍ

K: Klaniame sa ti Kriste a dobrorečíme ti.

E: Lebo si svojim krížom vykúpil svet.

Čítanie z Evanjelia podľa Jána (*Jn 19, 25 – 27*):

Pri Ježišovom kríži stála jeho Matka, sestra jeho matky, Mária Kleopasova, a Mária Magdaléna. Keď Ježiš uzrel matku a pri nej učeníka, ktorého miloval, povedal matke: "Žena, hľa, tvoj syn!" Potom povedal učeníkovi: "Hľa, tvoja matka!" A od tej hodiny si ju učeník vzal k sebe.

Nádherná minimalistická scéna je akoby vyabstrahovaním základných línií Piety – matky držiacej v náručí svojho mŕtveho syna... a z jedného uhla pohľadu môžeme v umne pospájaných drevených kmeňoch vidieť akoby písmená M a A, ako oddávna používané symboly pre nebeskú matku Máriu... Napokon aj použitie modrej a bielej podporuje túto hypotézu... Mária si ponecháva svoju nebeskú modrú, aj keď slnko zmizne a do životov sa vkráda tma...

K: Ukrižovaný Ježišu, zmiluj sa nad nami!

E: Aj nad dušami v očistci!

Zastavenie štrnásťte – Ježiša pochovávajú - OTVORENÉ

K: Klaniame sa ti Kriste a dobrorečíme ti.

E: Lebo si svojím krížom vykúpil svet.

Čítanie z Evanjelia podľa Jána (*Jn 19, 38 – 42*):

Potom Jozef z Arimatey, ktorý bol Ježišovým učeníkom, ale tajným, lebo sa bál Židov, poprosil Piláta, aby mu dovolil sňať Ježišovo telo. A Pilát dovolil. Išiel teda a sňal jeho telo. Prišiel aj Nikodém, ten, čo bol kedysi u neho v noci. Priniesol asi sto libier zmesi myrhy s aloou. Vzali Ježišovo telo a zavinuli ho do plátna s voňavými olejmi, ako je u Židov zvykom pochovávať. V tých miestach, kde bol ukrižovaný, bola záhrada a v záhrade nový hrob, v ktorom ešte nik neležal. Tam teda uložili Ježiša, lebo bol židovský Prípravný deň a hrob bol blízko.

Obrovská drevená kocka, ktorá však nepôsobí ako ťaživý balvan, pretože má prázdne steny. Vniká do nej svetlo zo všetkých strán... A namiesto mŕtveho tela len odtláčok v kove... odliatok predznamenávajúci vzkriesenie... Hrob je prázdny! Sochár Ivan Novotný o svojom diele, ktoré je zakončením krížovej cesty povedal: „Každý máme nejaký úsek, aj Kalvária bol časový úsek, Pán Ježiš sa 14-krát zastavil. Aj my v živote sa veľakrát zastavíme... a často až ku koncu života človek zistí dôležitosť tých svojich zastavení, tej svojej kalvárie. A myslím si, že každá tá naša privátna kalvária má šancu dospieť až k tomu štrnástemu zastaveniu – ktoré nie je smutné, ale radostné... každý máme šancu...“ Smrť nie je posledná zastávka... Čaká nás krásny výhľad...

Pred odletom z druhej pastoračnej návštevy Slovenska v roku 1995 svätý pápež Ján Pavol II. navštívil aj Tatry. A rozlúčil sa týmito slovami: „Vraciam sa do Ríma, s obrazom vašich hôr...našich hôr, ktorý sa mi vtlačil do pamäti. Vysoké Tatry – také drahé srdcu Slovákov i Poliakov. Ony nerozdeľujú, ale spájajú dva národy zblížené toľkými udalosťami. Obraz našich hôr nech je vždy výzvou vystúpiť v duchu k Pánovi, lebo od Boha zostupuje k nám každé dobro a každý dokonalý dar.“

K: Ukrižovaný Ježišu, zmiluj sa nad nami!

E: Aj nad dušami v očistci!